

**Opintojen ja muun osaamisen
hyväksilukeminen Tampereen
yliopistossa 1.8.2022 alkaen**

Sisällys

Ohjeen tarkoitus.....	3
Säädöstausta ja soveltamisala.....	3
Opintojen ja muun osaamisen hyväksilukeminen: keskeiset käsitteet ja muodot.....	4
Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (periaatteet, muodot).....	5
Hyväksiluettujen opintojen laajuus ja arvosana.....	6
Rajoituksia.....	7
Osaamisen osoittaminen (periaatteet, muodot).....	7
Opiskelijan oikeudet ja vastuut.....	8
Yliopiston oikeudet ja vastuut.....	8
AHOT ja opetussuunnitelma	9
AHOT ja opintojen ohjaus	10
Vaihdossa suoritettut opinnot.....	10
Viestintä- ja kieliopintojen hyväksilukeminen.....	10
Tampereen yliopiston tutkijakoulun yhteisten tohtoriopintojen hyväksilukeminen aiemman osaamisen perusteella	11
Muussa kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen hyväksilukeminen.....	12
Hyväksilukuprosessi	12
Lähteet ja lisätietoja	12

Ohjeen tarkoitus

Opintojen ja muun osaamisen hyväksilukeminen Tampereen yliopistossa -ohje on Tampereen yliopiston tutkintosääntöä täsmentävä ohje.

Tämän ohjeen tarkoitus on

- 1) kuvata [yliopistolain](#) ja [Tampereen yliopiston tutkintosäännön](#) mukaisten opintojen ja muulla tavoin osoitetun osaamisen hyväksilukemista ja korvaamista koskevien pykälien soveltamismenettelyt Tampereen yliopistossa,
- 2) tukea opetus- ja tutkimushenkilöstön, tukipalveluhenkilöstön sekä muiden opintojen ohjauksen ja neuvonnan parissa toimivien työtä osaamisen tunnistamisen, tunnustamisen ja arvioinnin sekä opintojen ja muun osaamisen hyväksilukemisen käytännöissä, sekä
- 3) ohjata opiskelijoita toimimaan yliopiston menettelyjen mukaisesti aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tilanteissa.

Tiedekunnat ja muut opetusta antavat yksiköt voivat antaa tätä ohjetta täsmentäviä ohjeita. Opetus- ja tutkimushenkilöstön ja opiskelijoiden käyttöön laaditaan tämän ohjeen lisäksi tiivis ohje, jossa kuvataan tässä ohjeessa kuvatut menettelyt pääkohdiltaan toimijan näkökulmasta.

Säädöstausta ja soveltamisala

Yliopistolain mukaan:

Opiskelija saa tutkintoa tai erikoistumiskoulutusta suorittaessaan yliopiston päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa taikka muussa oppilaitoksessa suorittamiaan opintoja sekä korvata tutkintoon tai erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja muilla samantasoisilla opinnoilla. Opiskelija saa yliopiston päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen sekä korvata tutkintoon tai erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja myös muulla tavoin osoitetulla osaamisella. ([Yol 558/2009, 44 § 3 mom.](#))

Tampereen yliopiston tutkintosäännön 23 §:n mukaan opintosuoritusten tai muulla tavoin hankitun osaamisen hyväksilukuja voidaan tehdä koska tahansa opintojen aikana läsnä olevalle opiskelijalle, jolla on opiskeluoikeus Tampereen yliopistoon. AHOT-menettely koskee kaikkia opiskelijoita, joilla on opiskeluoikeus (tutkintokoulutus, erilliset opiskeluoikeudet, avoimen yliopiston opiskelijat, erikoistumiskoulutus, erikoislääkäri-, erikoishammaslääkäri- ja erikoiseläinlääkärikoulutukset). Hyväksilukuja ei voida tehdä opiskelijalle, joka on ilmoittautunut poissa olevaksi tai joka ei ole kirjoilla. Kansainvälisten yhteistutkinto-ohjelmien opintoja koskevista periaatteista päätetään niitä koskevissa sopimuksissa ja opetussuunnitelmissa.

Tutkintosäännön nojalla opiskelijalle voidaan hyväksilukea suomalaisissa ja ulkomaalaisissa korkeakouluissa suoritettuja opetussuunnitelman mukaisia opintoja ja muuten saavutettua osaamista, joka vastaa tutkinnon tai sen osan osaamistavoitteita. Osaaminen on aina todennettava ja arvioitava.

Tampereen yliopiston opintojen ja muun osaamisen hyväksilukemisessa menetellään [kansallisten yliopistoille laadittujen AHOT-suositusten](#) mukaisesti (ks. myös [loppuraporttia](#)), ja tämä ohje perustuu osin näihin suosituksiin.

Tämän ohjeen soveltamisala on sama kuin Tampereen yliopiston tutkintosäännön (1 §).

Opintojen ja muun osaamisen hyväksilukeminen: keskeiset käsitteet ja muodot

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT) tarkoittaa eri menettelyjä, joilla opiskelijan osaaminen voidaan arvioida ja hyväksyä osana hänen opintojaan. **Tunnistamisella** tarkoitetaan osaamisen arviointia eri muodoissaan ja **tunnustamisella** menettelyjä, joilla aiemmin hankitun osaamisen perusteella opiskelijalle kirjataan opintosuoritus tai hyväksiluku.

Osaaminen voi syntyä muodollisessa koulutuksessa tapahtuvan **virallisen oppimisen** lisäksi **epävirallisen oppimisen** (täydennyskoulutus, vapaa sivistystyö yms.) tai **arkioppimisen** (esim. työkokemus, luottamustoimet, harrastukset) yhteydessä. Opiskelijan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen perustuu tutkinnon ja sen osien (opintokokonaisuuksien, opintojaksojen) osaamistavoitteisiin.

Hyväksilukemisella tarkoitetaan opiskelijan aiemmin suoritettujen opintojen, harjoittelun, työkokemuksen tai muun osaamisen hyväksymistä osaksi suoritettavaa tutkintoa, opintokokonaisuutta tai opintojaksoa. Hyväksilukeminen edellyttää, että hyväksiluettavat opinnot tai muuten hankittu osaaminen vastaavat tutkinnolle tai sen osille asetettuja osaamistavoitteita. Hyväksilukemisen muotoja ovat sisällyttäminen ja korvaaminen.

Ennakollinen hyväksiluku tarkoittaa sellaista toimintatapaa, jossa opiskelijan muualla kuin kotikorkeakoulussa suorittamien opintojen soveltuvuudesta osaksi tutkintoa tai muita opintoja on sovittu ennen opintojen suorittamista, jolloin opiskelijan muualla suoritetun opintosuorituksen käsittely ei edellytä erillistä hyväksilukemenettelyä. Tätä voidaan toteuttaa esimerkiksi kuvaamalla opetussuunnitelmassa periaatteet yhteistyöverkostojen tarjoamien opintojen soveltumisesta opintoihin, jolloin opiskelijat voivat valita kyseisiä opintoja opetussuunnitelman perusteella. Ennakollista hyväksilukua voidaan toteuttaa myös henkilökohtaisesti ennen opintojen suorittamista henkilökohtaisen opintosuunnitelman avulla tai kansainvälisessä opiskelijaliikkuvuudessa Learning Agreementin avulla.

Sisällyttämisellä tarkoitetaan muualla suoritettujen opintojakson tai opintokokonaisuuden hyväksymistä tutkintoon sellaisenaan. **Korvaamisella** tarkoitetaan opetussuunnitelman mukaisen opintojakson tai sen osan suorituksen myöntämistä opiskelijan aiempien opintojen tai muun osaamisen perusteella.

Opinnollistamisella tarkoitetaan opintojen aikana hankitun osaamisen tunnistamista, arvioimista ja tunnustamista opintopisteinä. Opinnollistaminen eroaa aiemmin hankitun osaamisen hyväksilukemisesta siten, että opinnollistamisesta sovitaan pääsääntöisesti ennen osaamisen hankkimista eikä osaamista ole aiemmin opintopisteytetty. Lähtökohtana on opetussuunnitelman mukaisen opintojakson osaamistavoitteiden toteutuminen vaihtoehtoisella tavalla (esimerkiksi työtä tai akateemista toimintaa opinnollistamalla). Katso myös ohjeen kohta Muussa kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen hyväksilukeminen.

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (periaatteet, muodot)

Hyväksilukea voi suomalaisissa ja ulkomaalaisissa korkeakouluissa suoritettuja opetussuunnitelman mukaisia opintoja sekä muuten saavutettua osaamista, jotka vastaavat suoritettavan tutkinnon osaamistavoitteita. Hyväksilukea voi ainoastaan hyväksytysti suoritettuja opintojaksoja. (TAU TS 23 §) Aiemmin hankittu osaaminen luetaan hyväksi mahdollisimman täysimääräisesti. Tampereen yliopiston opetussuunnitelmat ovat osaamisperustaisia, ja aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä hyväksilukeminen perustuu aina opetussuunnitelman osaamistavoitteisiin.

Hyväksiluvun kannalta ei ole merkitystä sillä, sisältyykö hyväksiluettu osaaminen jo johonkin tutkintoon. Alemmasta korkeakoulututkinnosta ei kuitenkaan voida tehdä hyväksilukuja samaan koulutukseen sisältyvään ylempään korkeakoulututkintoon.

Esimerkki: Opiskelijalla on opiskeluoikeus hallintotieteiden koulutuksessa. Hänen hallintotieteen kandidaatin tutkintoonsa sisältyviä opintoja ei voida hyväksilukea hallintotieteiden maisterin tutkintoon.

Opiskelijavalinnan perusteena olleesta tutkinnosta ei voida tehdä opintojen hyväksilukuja, ellei opinto ole opiskelijan opiskeluoikeuteen liittyvän opetussuunnitelman mukaan pakollinen. (TAU TS 23 §.) Tässä pakollisilla opinnoilla tarkoitetaan tutkinto-ohjelman opetussuunnitelmassa opintojaksotasolla määritellyjä tutkinnon suorittamiseksi vaadittavia opintoja. Hyväksiluvuissa voidaan ottaa huomioon hyväksiluettavien opintojen taso. Toisen asteen tutkintoon sisältyvät korkea-asteen opinnot voidaan aina hyväksilukea, jos ne on suoritettu Tampereen yliopistossa.

Hyväksiluettujen opintojen laajuus ja arvosana

Opintopisteiden määrää ei rajoiteta hyväksiluvuissa.

Korvaavuutta arvioitaessa ratkaisevat opintojakson ja opintokokonaisuuden osaamistavoitteet, ei opintopisteiden määrä. (TAU TS 23 §) Enintään yhden opintopisteen vaje korvattavan opintosuorituksen ja muualla tai aiemmin suoritettuna opintosuorituksen välillä on hyväksyttävä, mikäli opintosuoritusten osaamistavoitteet vastaavat toisiaan. Korvaavuus merkitään opintosuoritusrekisteriin korvattavan opintojakson tai -kokonaisuuden opintopistemäärän mukaisesti. Jos opiskelija on tehnyt esimerkiksi neljän opintopisteen laajuisen opintosuorituksen ja haluaa korvata viiden opintopisteen laajuisen opintosuorituksen, opiskelijalle kirjataan hyväksiluettu suoritus viiden opintopisteen laajuisena.

Vastaavasti korvaavuutta ei kirjata laajempaan kuin korvattavan opintosuorituksen laajuudeksi on määritelty opetussuunnitelmassa. Jos opiskelija on tehnyt esimerkiksi kuuden opintopisteen suorituksen ja hakee korvaavuutta viiden opintopisteen suoritukselle, hänelle kirjataan korvaavuus viiden opintopisteen laajuisena. Poikkeuksena tästä ovat siirto-opiskelijat, joiden kohdalla kaikki opintosuoritukset suositellaan hyväksiluettavaksi täysimääräisinä.

Tutkintoon sisällytettävät muualla tai aiemmin suoritettuna opintosuoritukset kirjataan opiskelijan opintosuoritusrekisteriin opintosuorituksen alkuperäisellä laajuudella. Kirjauksia voidaan tehdä joko opintojakso kerrallaan tai isompana kokonaisuutena, mikäli lisätietoihin voi kirjata riittävän yksilöidysti ja selkeästi tiedon siitä, mistä opinnoista on kyse.

Hyväksiluetulle opinnoille tallennetaan aina opintopistelajaus; hyväksiluettuja opintoja ei siis tallenneta nollana opintopisteenä opiskelijatietojärjestelmään.

Aiemmin hankittu osaaminen perusteella voidaan korvata myös vain osa opintojakson suorittamiseen vaaditusta opinnoista laajuudesta. Tällöin vastuunopettaja määrittelee, miten opiskelija täydentää aiemmin hankkimaansa osaamista, jotta hän voi saada koko opintojakson suorituksen.

Esimerkki: Opettaja arvioi, että osa opintojakson osaamistavoitteista täyttyy opiskelijan aiemmin hankkiman osaamisen myötä. Jotta koko opintojakson suorittamiseen edellytetty osaaminen voidaan todentaa, opiskelija esimerkiksi kirjoittaa esseen tai suorittaa tentin.

Kaikista hyväksiluetuista opinnoista annetaan arvosana asteikolla 1–5 alkuperäisen arvioinnin mukaisesti, ellei ole erityistä syytä tehdä toisin. Erityinen syy voi olla esimerkiksi, että aiemmin suoritettu opinto on arvioitu HYV/HYL, tai että korvattava opintojakso arvioidaan Tampereen yliopistossa HYV/HYL tai että aiemmin suoritettu opinto on arvioitu jollain muualla

arviointiasteikolla. Ulkomailla suoritettujen opintojen perusteella kirjattavien opintosuoritusten arvosanaksi annetaan HYV. Jos useampi opintojakso tallennetaan samaan suoritukseen, annetaan arvosanaksi HYV.

Rajoituksia

Hyväksilukua ei tehdä, mikäli opiskelija on jo suorittanut opintojakson, johon hän hakee korvaavuutta tai muulla tavoin hankitun osaamisen tunnustamista. (TAU TS 23 §)

Opinnäytteitä ja kypsyysnäytteitä ei voi hyväksilukea. Opiskelijan aiemmin suoritettussa tutkinnossa osoitettu suomen tai ruotsin kielen taito kuitenkin hyväksiluetaan. (TAU TS 23 §) Keskenräiseen tutkintoon jo tehty ja arvioitu opinnäyte voidaan jättää uudelleen arvioitavaksi opinnäyteprosessin mukaisesti.

Avoimessa yliopisto-opetuksessa ja muissa erillisissä opinnoissa hyväksilukemisen periaatteet menettelytavat ovat samat kuin muussakin koulutuksessa sillä rajoituksella, että AHOT-menettelyä ei käytetä mikäli opiskelijalla on opiskeluoikeus vain yksittäiseen opintojaksoon.

Täydennyskoulutuksena suoritettuja opintoja voidaan sisällyttää tutkintoon, mikäli ne ovat jonkun korkeakoulun opetussuunnitelman mukaisia opintojaksoja.

Reserviupseerikoulutuksena (RUK) tai aliupseerikoulutuksena (AUK) suoritettu johtamiskoulutus ei ole korkeakoulussa suorittu opinto, eikä sitä voida sisällyttää tutkintoon sellaisenaan.

Osaamisen osoittaminen (periaatteet, muodot)

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa hyödynnetään tarvittaessa osaamisen näyttämisen ja todentamisen menettelyjä. Opetussuunnitelmassa opintojaksolle merkityt suoritustavat eivät saa rajoittaa opintojen hyväksilukemista. Ei siis voida edellyttää, että aiemmin hankittu osaaminen olisi suoritettu samalla tavalla kuin korvattava opintojakso.

Keskeisintä on osaamistavoitteiden mukaisen osaamisen osoittaminen. Osaamisen osoittamisessa ja arvioinnissa suositellaan hyödyntämään erilaisia, osaamistavoitteiden kanssa linjassa olevia käytäntöjä. Näyttömuodot voivat olla samoja kuin opetussuunnitelmassa ja -tarjonnassa kuvatut suoritustavat, mutta ne voivat myös erota näistä.

Opiskelijan oikeudet ja vastuut

Vastuu hyväksilukuprosessin käynnistämisestä on opiskelijalla. Tutkinto-opiskelijan ei tule hakea hyväksilukua, jos hän ei aio sisällyttää hyväksiluettuja opintoja tutkintoonsa. Opiskelijalla on velvollisuus toimittaa hyväksilukuhakemuksen käsittelyyn tarvittavat dokumentit. Muulla tavoin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista varten opiskelijalla on velvollisuus osoittaa osaamisensa opettajan/vastuuhenkilön määrittämällä tavalla. Opiskelija voi myös itse ehdottaa, miten hän osoittaa osaamisensa. Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta hyväksilukuhakemuksen tekemiseen ja muulla tavoin hankitun osaamisen osoittamiseen.

Toimivat AHOT-menettelyt helpottavat opintojen aloittamista ja niiden sujuvaa etenemistä. Opintojen hyväksilukemisella sujuvoitetaan opintoja: Kun tietyn opinnon osaamistavoitteet jo saavuttanut opiskelija saa korvattua tutkintoon kuuluvia opintoja, hän saa opintokokonaisuuksia ja opintojaksoja valmiiksi ja pystyy etenemään opinnoissaan sujuvasti. Samalla kurssipaikkoja vapautuu muille opiskelijoille.

Opiskelija voi pyytää oikaisua opintojen hyväksilukuun. Muualla suoritettujen opintojen tai muulla tavoin osoitetun osaamisen hyväksilukemiseen tyytymätön opiskelija voi pyytää suullisesti tai kirjallisesti oikaisua päätöksen tehneeltä. Opiskelijan tulee esittää perustelut. Hyväksilukemista koskeva oikaisupyynnö on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Mikäli opiskelija ei tyydy oikaisupyynnön johdosta annettuun päätökseen, hän voi hakea oikaisua yliopiston muutoksenhakulautakunnalta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muutoksenhakulautakunnalle osoitettu oikaisupyynnö perusteluineen toimitetaan kirjallisena:

- postitse osoitteeseen Tampereen yliopisto, 33014 Tampereen yliopisto,
- tuomalla se keskustakampuksen infopisteeseen Päätaloon (Kalevantie 4) tai
- sähköpostitse tuni.fi-osoitteesta osoitteeseen tau@tuni.fi.

Yliopiston oikeudet ja vastuut

Opiskelijoiden oikeusturvan takaamiseksi hyväksilukumenettelyissä noudatetaan yhteisiä periaatteita ja menettelyitä. Opettajalla tai muulla hyväksilukemisen arvioijalla on velvollisuus noudattaa yhteisiä periaatteita ja oikeus tehdä hylkäävä päätös, mikäli hyväksiluettavaksi esitetty osaaminen ei täytytä tässä ohjeessa mainittuja periaatteita (mm. Osaamistavoitteita).

Opettajilla ja muilla ohjausta antavilla henkilökunnan jäsenillä on velvollisuus ohjata opiskelijaa hyväksiluvun hakemisessa ja muulla tavoin hankitun osaamisen osoittamisessa. Yliopistolla on velvollisuus käsitellä opiskelijan opintojen hyväksilukemista koskeva hakemus.

Hyväksilukupäätöksen tehneellä on velvollisuus käsitellä opiskelijan mahdollinen suullinen tai kirjallinen oikaisupyyntö. Mikäli opiskelija ilmoittaa, ettei hän tyydy oikaisupyynnön johdosta annettuun päätökseen, tulee päätös perusteluineen antaa kirjallisena.

Kaikki opiskelijaa koskevat asiat käsitellään ilman aiheetonta viivytystä ja päätökset tehdään kohtuullisessa ajassa.

Yliopistolla on velvollisuus arkistoida hyväksilukupäätökset liitteineen.

AHOT ja opetussuunnitelma

Konsistori on hyväksynyt Tampereen korkeakouluyhteisön opetussuunnitelmatyön yhteiset periaatteet ja tavoitteet, joiden mukaan opetussuunnitelmien laadinta perustuu tutkinto-ohjelmassa tai koulutuksessa tavoiteltavalle osaamiselle. Opetussuunnitelmiin sisältyvät tavoitteet laaditaan kuvaamalla se osaaminen, jonka opiskelijan tulee saavuttaa (learning outcomes) tutkintojen, opintokokonaisuuksien ja opintojaksojen tasolla. Opetussuunnitelma laaditaan siten, että se mahdollistaa opintojen sujuvan etenemisen. Osaamisperustaiseen opetussuunnitelmaan kuuluu, että tavoitteena oleva osaaminen voidaan hankkia eri tavoin, myös muutoin kuin opetussuunnitelman mukaiset opintojaksot suorittamalla. Aiemmin hankitun osaamisen arvioinnin, tunnistamisen ja tunnustamisen kannalta tutkinto-ohjelmille, opintokokonaisuuksille ja opintojaksoille määritellyt osaamistavoitteet ovat perusta, jonka avulla opiskelija pystyy arvioimaan aiemmin hankkimansa osaamisen hyväksi lukemista.

Opetussuunnitelmatyöllä tulee varmistaa, että jos jo saavutetun osaamisen katsotaan vastaavan korvattavaa opintosuoritusta, ei opiskelijalta vaadita saman osaamisen suorittamista uudelleen. Tutkinnon sisällä ei kirjata tuplapisteitä, vaan tilanne tulee ratkaista opetussuunnitelmatyöllä. Mikäli sama opintojakso kuuluu useampaan opintokokonaisuuteen, ilmoitetaan opetussuunnitelmassa, miten sen jo aiemmin suorittanut opiskelija rakentaa opintokokonaisuuden saavuttaakseen sen osaamistavoitteet ja minimilaaajuuden. Mikäli opetussuunnitelmassa ei ole kuvattu vaihtoehtoja, sovitaan suorituksesta henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa. Esimerkki:

X-kandiohjelman perusopintoihin (25 op) kuuluu opintojakso Kohti tutkivaa työtapaa (5 op) ja aineopintoihin (40 op) opintojaksot Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät I (5 op) ja Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät I (5 op).

Opiskelija suorittaa valinnaisina opintoina/sivuaineopintoina alan Z opintokokonaisuuden, jonka perusopintoihin (25 op) kuuluu opintojakso Kohti tutkivaa työtapaa (5 op) ja aineopintoihin (35 op) opintojaksot Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät I (5 op) ja Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät I (5 op).

Tässä tapauksessa tulee määritellä, mitä perus- ja/tai aineopinnot suorittanut opiskelija suorittaa alan Z opintokokonaisuuksiin kuuluvien, jo suorittamiensa opintojaksojen sijaan.

AHOT ja opintojen ohjaus

Opintojen hyväksilukeminen on osa opiskelijan henkilökohtaista opintojen suunnittelua ja HOPS-ohjausta, jossa arvioidaan muun muassa aiemmin hankitun osaamisen soveltumista osaksi Tampereen yliopistossa suoritettavaa tutkintoa ja sen osaamistavoitteiden saavuttamista. Jotta opiskelijoiden opinnot lähtevät opintojen alusta alkaen etenemään mahdollisimman sujuvasti, mahdollisuudesta opintojen hyväksilukemiseen kerrotaan heti hyväksymisvaiheessa sekä uudelleen orientoivissa opinnoissa. Tavoitteena on, että AHOT-menettely olisi aloitettu jo ennen kuin opiskelija alkaa suorittaa opintoja Tampereen yliopistossa. Myöhemmässä vaiheessa tapahtuvaan opintojen hyväksilukemiseen kannustetaan, kun se on tarkoituksenmukaista ja perusteltua. Opiskelijan rooli AHOT-prosessissa on aktiivinen ja AHOT-prosessin käynnistää yleensä opiskelija itse. Tiedekuntien tulee huomioida AHOT-menettelyt ja niihin liittyvä ohjaus ohjauksen kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tiedekunnilla ei ole velvollisuutta arvioida potentiaalisen opiskelijan tai hakijan aiemmin hankittua osaamista ennen hakuprosessia. AHOT-päätös voidaan tehdä vasta opiskeluoikeuden saamisen jälkeen ja kun henkilö on ilmoittautunut läsnäolevaksi Tampereen yliopistoon.

Vaihdossa suoritettut opinnot

Vaihtojakso suunnitellaan tutkinnon osana ja henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa. Ulkomailla suoritettavat opinnot on suunniteltava jo etukäteen siten, että niiden hyväksilukeminen on Tampereen yliopistoon palattua selvää. Jokaista vaihtoonlähtöä varten laaditaan opiskelusuunnitelma. Erasmus-opiskelijavaihdossa suunnitelma laaditaan aina ns. learning agreement -lomakkeelle, johon mm. kohdeyliopistossa suoritettavat opinnot kirjataan, ja jossa niistä sovitaan.

Viestintä- ja kieliopintojen hyväksilukeminen

Aiempiin korkeakouluopintoihin sisältyneet kieliopinnot korvaavat sellaisenaan tutkintoasetuksessa edellytetyt kielitaidon osoittamista varten vaadittavat 1. vieraan kielen ja toisen kotimaisen kielen opinnot. Aiempiin korkeakoulututkintoihin sisältyneet suomen kielellä suoritettut viestintäopinnot korvaavat sellaisenaan tutkintorakenteeseen sisältyvät viestintäopinnot.

Kielikeskuksessa käsitellään opiskelijan tutkintorakenteeseen sisältyviin viestintä- ja kieliopintoihin liittyvät hyväksilukihakemukset. Tiedekunnissa voidaan sisällyttää viestintä- ja kieliopintoja vapaasti valittaviin opintoihin. Opiskelijan tulee hakea korvaavuutta ohjeiden mukaisesti Sisussa.

Vaikka suoritettujen viestintä- ja kieliopintojen laajuus poikkeaisi yliopistossa käytetystä mitoituksesta, korvaavuus rekisteröidään opiskelijalle Tampereen yliopiston opetussuunnitelman mukaisesti. Osittaisia korvaavuuksia ei pääsääntöisesti myönnetä.

Tutkintoon kuuluvaa ruotsin kielen opintojaksoa ei tarvitse suorittaa, mikäli opiskelija on suorittanut pohjoismaisten kielten perusopinnot. Mikäli opinnot sisältyvät Tampereen yliopistossa suoritettavaan tutkintoon, korvaavuutta ei kuitenkaan kirjata, ja opiskelijan tulee huolehtia, että tutkinnon minimilaaajuus täyttyy muilla opinnoilla. Pohjoismaisten kielten perusopinnoilla voi osoittaa tyydyttävää toisen kotimaisen kielen taitoa, ja aineopinnoilla hyvää toisen kotimaisen kielen taitoa opintokokonaisuuden loppuarvosanasta riippumatta. (Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa 481/2003)

Tutkintoon kuuluvaa vieraan kielen opintojaksoa ei tarvitse suorittaa, mikäli opiskelija on suorittanut englannin, espanjan, ranskan, saksan tai venäjän perusopinnot. Mikäli opinnot sisältyvät Tampereen yliopistossa suoritettavaan tutkintoon, korvaavuutta ei kuitenkaan kirjata, ja opiskelijan tulee huolehtia, että tutkinnon minimilaaajuus täyttyy muilla opinnoilla.

Opiskelijalle, jonka aiempaan tutkintoon sisältyvissä viestintä- ja kieliopinnoissa ei ole arvioitu erikseen ruotsin kielen kirjallista ja suullista kielitaitoa, ei voida antaa korvaavuutta ruotsin kielen kirjallisen ja suullisen viestinnän opinnoista Tampereen yliopistossa suoritettavaan tutkintoon (koulutuksen vararehtorin päätös 11.6.2021 TAU/2615/501/2020)

Tampereen yliopiston tutkijakoulun yhteisten tohtoriopintojen hyväksilukeminen aiemman osaamisen perusteella

Tohtoritutkintojen kokonaisvastuu on tiedekunnissa. Vastuuohjaaja vastaa jatko-opiskelijan tutkinnon kokonaisuudesta ja ohjausjärjestelyistä.

Jatko-opiskelija suunnittelee ja sopii opintosuunnitelmansa (HOPS) sisällöstä ja päivittämisestä vastuuohjaajansa kanssa. Opintosuunnitelma perustuu tohtoriohjelman opetussuunnitelmaan. Opintosuunnitelman hyväksyy tohtoriohjelmasta riippuen

vastuuohjaaja tai tohtoriohjelmavastaava vastuuohjaajan puolella. Myös yliopiston yhteisten tohtoriopintojen hyväksilukeminen tehdään ja hakemukset käsitellään näin ollen tiedekunnassa. Vastuuohjaaja tai muu sovittu henkilö arvioi aiemmin hankitun osaamisen soveltumisen jatko-opiskelijan tohtorintutkintoon.

Muussa kuin muodollisessa koulutuksessa hankitun osaamisen hyväksilukeminen

Osaamista voi syntyä myös epävirallisen eli non-formaalien oppimisen (täydennyskoulutukset, vapaan sivistystyön opinnot) sekä arkioppimisen eli informaalin oppimisen kautta (työn tai harrastusten kautta hankittu osaaminen, luottamustoimet). Myös näin hankitun osaamisen tulee vastata hyväksiluettavan opinnon osaamistavoitteita, ja opiskelijalta vaaditaan näyttö osaamisensa osoittamisessa (esim. työtodistus, portfolio, diplomi, julkaisu tai muu kirjallinen dokumentti), jotta osaamista voidaan arvioida. Opiskelijalta voidaan edellyttää näyttönä osaamisestaan esimerkiksi esseen tai kirjallisen tai suullisen tentin suorittamista tai haastatteluun osallistumista. On suositeltavaa käyttää useampia arviointimenetelmiä, mutta menettely ei saa muodostua raskaammaksi kuin vastaavan opintosuorituksen arviointi olisi.

Muussa kuin muodollisessa koulutuksessa hankittua osaamista voidaan hyväksilukea ns. henkilökohtaisena suorituksena.

Hyväksilukuprosessi

Hyväksilukuprosessi kuvataan kunkin toimijan kannalta erillisissä ohjeissa, joita koulutuksen ja oppimisen palveluyksikkö ylläpitää.

Mikäli opiskelijalle on hyväksiluettu muualla suoritettu opintojakso jo toiseen korkeakouluun, tehdään uusi hyväksiluku alkuperäisen opintorekisteritiedon perusteella. Muuten kuin muodollisessa koulutuksen hankitun osaamisen hyväksilukua ei ole tarpeen arvioida uudestaan, vaan se voidaan hyväksilukea sellaisenaan.

Lähteet ja lisätietoja

AHOT: kansalliset suositukset yliopistoille. Hyväksytty UNIFI:n vararehtorikokouksessa 5.2.2020. http://oha-forum.fi/public_html/wordpress/wp-content/uploads/2020/02/AHOT-suositukset-yliopistoille.pdf. Luettu 6.5.2020.

Kansallisesti yhtenäisiä linjauksia koskien opiskelijoiden aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen (AHOT) käytäntöjä. Työryhmän loppuraportti 31.3.2020. OHA-

forumin työryhmäraportti. http://oha-forum.fi/public_html/wordpress/wp-content/uploads/2020/04/AHOT-ty%C3%B6ryhm%C3%A4n-loppuraportti_final.pdf. Luettu 6.5.2020.

Opetussuunnitelmatyön yhteiset periaatteet ja tavoitteet. Tampereen yliopiston konsistorin päätös 3.5.2018.

Tampereen yliopiston tutkintosääntö. Valmistelussa.

Yliopistolaki (558/2009). Finlex. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090558>. Luettu 6.5.2020.

Lisätietoja tämän ohjeen soveltamisesta:

koulutuksen.kehittaminen.tau@tuni.fi